

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΧΝΑΡΗΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ
ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Ρέθυμνο, 25 Ιουνίου 2026

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς: Τον κ. Υπουργό Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, κ.
Ευάγγελο Τουρνά

ΘΕΜΑ: «Επιτακτική η λήψη μέτρων προστασίας των πυροσβεστών από τους αποδεδειγμένα καρκινογόνους επαγγελματικούς κινδύνους»

κ. Υπουργέ,

Σας καταθέτω το με αρ. πρωτ. 89/23-6-2026 Έγγραφο της Ένωσης Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος Περιφέρειας Κρήτης Μέλος Π.Ο.Ε.Υ.Π.Σ, μέσω του οποίου οι εκπρόσωποί της, παραθέτουν τα σύγχρονα και τεκμηριωμένα επιστημονικά δεδομένα αναφορικά με την επικινδυνότητα του πυροσβεστικού επαγγέλματος σε διεθνές επίπεδο, υπογραμμίζοντας «την ανάγκη επικαιροποίησης του εθνικού πλαισίου προστασίας των εργαζομένων», προς αποφυγή ασαφειών ή ελλείψεων κατά τη νομοθέτηση.

Ειδικότερα, όπως επισημαίνεται «Η ιατρική κοινότητα, μέσω μακροχρόνιων επιδημιολογικών ερευνών, έχει αποδείξει τη στατιστική σύνδεση της συστηματικής έκθεσης σε περιβάλλοντα πυρκαγιάς με την εμφάνιση καρκινικών νεοπλασιών και χρόνιων παθολογιών». Η διαπίστωση αυτή οδήγησε τον Ιούνιο του 2022 τον Διεθνή Οργανισμό για την Έρευνα του Καρκίνου (IARC) στην ομόφωνη κατάταξη της επαγγελματικής έκθεσης των πυροσβεστών στην Κατηγορία 1 «Αποδεδειγμένα καρκινογόνος για τον άνθρωπο».

Έπειτα, όσον αφορά το Τοξικολογικό Προφίλ και τη Δερματική Απορρόφηση, υπογραμμίζεται ότι «Οι πυροσβέστες εκτίθενται σε ένα σύνθετο μείγμα καύσης που περιλαμβάνει εκατοντάδες χημικές ενώσεις», ενώ παράλληλα μελέτες κατέδειξαν ότι «οι καρκινογόνες ουσίες απορροφώνται σε μεγάλο βαθμό μέσω του δέρματος»,

δεδομένου ότι σε πολύ υψηλές θερμοκρασίες «η απορροφητικότητα των πόρων αυξάνεται κατά 400%».

Επιπλέον, βάσει των δεδομένων της μεγαλύτερης στατιστικής έρευνας του Εθνικού Ινστιτούτου Επαγγελματικής Ασφάλειας και Υγείας των ΗΠΑ (NIOSH) σε δείγμα 30.000 πυροσβεστών, προκύπτει «9% αύξηση στις διαγνώσεις καρκίνου και 14% αύξηση στους θανάτους από καρκίνο». Επίσης, καταγράφεται ότι «η οξεία έκθεση σε ψυχολογικό και θερμικό στρες οδηγεί σε χρόνια φλεγμονή και υψηλά ποσοστά καρδιαγγειακών παθημάτων».

Στο πλαίσιο του περιορισμού του κινδύνου, οι διεθνείς οργανισμοί έχουν θεσπίσει αυστηρά τεχνικά πρωτόκολλα και παράλληλα επισημαίνονται ορισμένα κρίσιμα σημεία για τη Νομοθέτηση, μεταξύ των οποίων είναι i) το εύρος των αναγνωρισμένων μορφών καρκίνου ii) η αναδρομικότητα και κάλυψη των αποστράτων και iii) και το check-up ως προϋπόθεση ύπαρξης του νόμου.

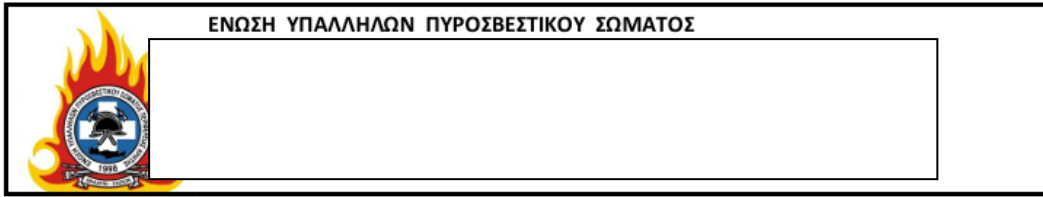
Σε συνέχεια των ανωτέρω, η Ένωση Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος Περιφέρειας Κρήτης αιτείται:

- Την άμεση νομοθετική υιοθέτηση του σχεδίου ρύθμισης της ΠΟΕΥΠΣ για την επίσημη ένταξη του καρκίνου των πυροσβεστών στον κατάλογο των Επαγγελματικών Ασθενειών στην Ελλάδα.
- Τη ρητή συμπερίληψη του συνόλου των μορφών καρκίνου στις υπό ψήφιση διατάξεις, με βάση τα κριτήρια του IARC, αποκλείοντας κάθε δημοσιονομικό περιορισμό.
- Τη νομοθετική πρόβλεψη για πλήρη και αναδρομική κάλυψη των συναδέλφων σε αποστρατεία.
- Τη θεσμοθέτηση και πλήρη κρατική χρηματοδότηση του ετήσιου, δωρεάν εξειδικευμένου ιατρικού ελέγχου.
- Την άμεση ενσωμάτωση και εφαρμογή των διεθνών τεχνικών πρωτοκόλλων της NFPA, με σκοπό τη δραστική μείωση της δερματικής απορρόφησης τοξικών ουσιών.

Δεδομένου ότι η προστασία της υγείας των πυροσβεστών δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται αποσπασματικά και καθώς τα διαλαμβανόμενα στο ως άνω Έγγραφο τεκμηριώνουν εύλογα και δίκαια αιτήματα, παρακαλείσθε για την άμεση δρομολόγηση όλων των αναγκαίων σχετικών ενεργειών, καθώς και για την ενημέρωση της Βουλής.

Ο αναφέρων Βουλευτής

Χνάρης Εμμανουήλ

ΕΝΩΣΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Αριθμ. Πρωτ. : 89

Ηράκλειο, 23/06/2026

Προς : Βουλευτή Ρεθύμνου
κ. Μανόλη Χνάρη

ΘΕΜΑ: «Η Επαγγελματική Έκθεση των Πυροσβεστών ως Καρκινογόνος Παράγοντας Κατηγορίας 1 (IARC), τα Διεθνή Ιατρικά Πρωτόκολλα και οι Αναγκαίες Διασφαλίσεις στο Ελληνικό Νομοθετικό Πλαίσιο».

1. Εισαγωγή

Το παρόν έγγραφο αποσκοπεί στην παράθεση των σύγχρονων, τεκμηριωμένων επιστημονικών δεδομένων σχετικά με την επικινδυνότητα του πυροσβεστικού επαγγέλματος σε διεθνές επίπεδο. Η ιατρική κοινότητα, μέσω μακροχρόνιων επιδημιολογικών ερευνών, έχει αποδείξει τη στατιστική σύνδεση της συστηματικής έκθεσης σε περιβάλλοντα πυρκαγιάς με την εμφάνιση καρκινικών νεοπλασιών και χρόνιων παθολογιών.

Η ανάγκη για τη σύνταξη του παρόντος εγγράφου προκύπτει από τη ραγδαία εξέλιξη της διεθνούς βιβλιογραφίας και την ανάγκη επικαιροποίησης του εθνικού πλαισίου προστασίας των εργαζομένων, προλαμβάνοντας παράλληλα ασάφειες ή ελλείψεις κατά τη νομοθέτηση.

2. Η Ιστορική Απόφαση του IARC (Ιούνιος 2022)

Μέχρι το 2022, ο Διεθνής Οργανισμός για την Έρευνα του Καρκίνου (IARC), ο εξειδικευμένος βραχίονας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ), κατέτασε την επαγγελματική έκθεση των πυροσβεστών στην Κατηγορία 2B (πιθανώς καρκινογόνος).

Ωστόσο, τον Ιούνιο του 2022, μια διεθνής ομάδα 25 κορυφαίων επιστημόνων από 8 χώρες επανεξέτασε το σύνολο των διαθέσιμων επιδημιολογικών ερευνών και αναβάθμισε ομόφωνα την επαγγελματική έκθεση των πυροσβεστών στην Κατηγορία 1 (Group 1) «Αποδεδειγμένα καρκινογόνος για τον άνθρωπο».

Η επιστημονική κοινότητα κατέληξε σε αυτή την απόφαση βασιζόμενη σε:

- Επαρκή στοιχεία (Sufficient evidence) στους ανθρώπους για την πρόκληση μεσοθηλώματος και καρκίνου της ουροδόχου κύστης.
- Περιορισμένα στοιχεία (Limited evidence) στους ανθρώπους για την πρόκληση καρκίνου του παχέος εντέρου, του προστάτη, του μελανώματος, καθώς και για non-Hodgkin λέμφωμα και λευχαιμία.
- Ισχυρά μηχανιστικά στοιχεία (Strong mechanistic evidence), τα οποία αποδεικνύουν ότι οι πυροσβέστες εμφανίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της καρκινογένεσης: γονιδοτοξικότητα, επιγενετικές αλλοιώσεις, οξειδωτικό στρες, χρόνια φλεγμονή και κυτταρική τροποποίηση μέσω υποδοχέων.

3. Τοξικολογικό Προφίλ και Δερματική Απορρόφηση

Οι πυροσβέστες εκτίθενται σε ένα σύνθετο μείγμα καύσης που περιλαμβάνει εκατοντάδες χημικές ενώσεις. Οι κυριότερες από αυτές, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, είναι οι Πολυκυκλικοί Αρωματίες Υδρογονάνθρακες (PAHs) όπου παράγονται από την ατελή καύση οργανικής ύλης, οι Πτητικές Οργανικές Ενώσεις (VOCs), όπως το βενζόλιο και η φορμαλδεΐδη και ο αμιάντος και ανόργανες Ίνες, όπου απελευθερώνονται κατά την κατάρρευση κτιριακών υποδομών.

Η σύγχρονη έρευνα ανατρέπει την παλαιότερη αντίληψη ότι η προστασία της αναπνοής (μέσω αναπνευστικών συσκευών) επαρκεί. Μελέτες κατέδειξαν ότι οι καρκινογόνες ουσίες απορροφώνται σε μεγάλο βαθμό μέσω του δέρματος. Λόγω των υψηλών θερμοκρασιών στο πεδίο, η θερμοκρασία του δέρματος αυξάνεται για κάθε αύξηση της θερμοκρασίας του δέρματος κατά 2°C, η απορροφητικότητα των πόρων αυξάνεται κατά 400%, επιτρέποντας στα τοξικά σωματίδια να εισέλθουν απευθείας στην κυκλοφορία του αίματος.

4. Επιδημιολογικά Δεδομένα (NIOSH / CDC)

Η μεγαλύτερη στατιστική μελέτη που έχει διεξαχθεί ποτέ για το θέμα, από το Εθνικό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Ασφάλειας και Υγείας των ΗΠΑ (NIOSH) σε δείγμα 30.000 πυροσβεστών, κατέγραψε 9% αύξηση στις διαγνώσεις καρκίνου και 14% αύξηση στους θανάτους από καρκίνο. Επίσης, εντοπίστηκε διπλάσιος κίνδυνος εμφάνισης μεσοθηλιώματος λόγω έκθεσης σε αμιάντο, καθώς και σημαντική αύξηση του κινδύνου για καρκίνους του πεπτικού και του ουροποιητικού συστήματος σε πυροσβέστες με μικρή ηλικία και υψηλό αριθμό ωρών έκθεσης στο πεδίο.

Παράλληλα, η οξεία έκθεση σε ψυχολογικό και θερμικό στρες κατά τη διάρκεια επειγόντων περιστατικών οδηγεί σε χρόνια φλεγμονή και υψηλά ποσοστά καρδιαγγειακών παθήσεων, τα οποία αποτελούν το 45% των on-duty θανάτων διεθνώς.

5. Διεθνή Πρωτόκολλα Αντιμετώπισης (NFPA / IAFF)

Για τον περιορισμό του κινδύνου, οι διεθνείς οργανισμοί (National Fire Protection Association - NFPA και International Association of Fire Fighters - IAFF) έχουν θεσπίσει αυστηρά τεχνικά πρωτόκολλα, τα οποία αποτελούν το μοναδικό επιστημονικό ανάχωμα:

- **Gross Decontamination (Πρωτόκολλο NFPA 1851)**, υποχρεωτικός, επιτόπιος καθαρισμός των στολών και του εξοπλισμού αμέσως μετά την έξοδο από την εστία, για την αφαίρεση του 85% των PAHs πριν την επιβίβαση στα οχήματα.
- **Shower Within the Hour**, υποχρεωτικό ντους εντός μίας ώρας από την επιστροφή στον σταθμό για τη διακοπή της δερματικής απορρόφησης.
- **Zoning (Διαχωρισμός Σταθμών)**, αρχιτεκτονικός διαχωρισμός των Πυροσβεστικών Σταθμών σε «Κόκκινη Ζώνη» (μολυσμένη - γκαράζ) και «Πράσινη Ζώνη» (καθαρή - χώροι ανάπαυσης).

6. Κρίσιμα Σημεία Προσοχής για τη Νομοθέτηση (Πρόληψη Σφαλμάτων)

Προκειμένου η επικείμενη νομοθετική πρωτοβουλία στην Ελλάδα να μην αποτελέσει ένα κενό γράμμα νόμου, αλλά να προσφέρει ουσιαστική προστασία, η επιστημονική και διεθνής πρακτική επιβάλλει την πρόληψη τριών (3) κρίσιμων κινδύνων κατά τη διατύπωση των διατάξεων:

- **Εύρος των Αναγνωρισμένων Μορφών Καρκίνου (Κίνδυνος Εκλεκτικής Επιλογής)**

Υπάρχει σοβαρός κίνδυνος, με πρόσχημα τη δημοσιονομική στενότητα, το κράτος να περιορίσει τη νομοθεσία «τεκμηρίου» (Presumptive Legislation) αποκλειστικά σε 1-2 σπάνιες ή εξαιρετικά ειδικές μορφές καρκίνου (π.χ. μόνο μεσοθηλίωμα), αφήνοντας εκτός τις πιο συνηθισμένες και στατιστικά συχνές μορφές (καρκίνος ουροδόχου κύστης, νεφρών, παχέος εντέρου, προστάτη, λευχαιμίες και μελάνωμα). Η μελέτη του IARC Group 1 σαφώς καταδεικνύει ότι το τοξικό μείγμα καύσης επηρεάζει πολλαπλά οργανικά συστήματα μέσω των κοινών μηχανισμών της γονιδοτοξικότητας και της χρόνιας φλεγμονής. Συνεπώς, ο νόμος πρέπει να περιλαμβάνει το σύνολο των μορφών καρκίνου που συνδέονται με το επάγγελμα, βάσει των διευρυσμένων διεθνών λιστών.

- **Αναδρομικότητα και Κάλυψη Αποστράτων (Η Έννοια της Ύστερης Εμφάνισης)**

Ο επαγγελματικός καρκίνος χαρακτηρίζεται από μακρά περίοδο επώασης (latency period). Η νόσος εκδηλώνεται πολύ συχνά 5, 10 ή και 15 έτη μετά την απομάκρυνση του υπαλλήλου από την ενεργό δράση και την αποστρατεία του. Εάν ο νόμος καλύπτει μόνο το εν ενεργεία προσωπικό, αφήνει απροστάτευτους εκείνους που έχουν υποστεί τη μεγαλύτερη συσσωρευτική έκθεση κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου. Η νομοθεσία απαιτείται να έχει σαφή αναδρομική ισχύ και να καλύπτει πλήρως τους αποστρατευθέντες συναδέλφους, εφόσον αποδεικνύεται η συμπλήρωση των απαιτητών ετών υπηρεσίας σε μάχιμες θέσεις.

- **Το Check-up ως Προϋπόθεση Ύπαρξης του Νόμου (Εγκαιρή Διάγνωση)**

Οποιαδήποτε ασφαλιστική ή νομική αναγνώριση είναι κενή περιεχομένου εάν δεν συνοδεύεται από τη δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού έγκαιρης ανίχνευσης. Η θνησιμότητα από επαγγελματικό καρκίνο μειώνεται δραματικά μόνο μέσω της πρόληψης. Είναι ιατρικά απαραίτητη η θεσμοθέτηση δωρεάν, ετήσιου, πλήρους και εξειδικευμένου ιατρικού ελέγχου (screening check-up), ο οποίος θα περιλαμβάνει στοχευμένες εξετάσεις (αιματολογικές, απεικονιστικές, ουρολογικές, δερματολογικές) προσαρμοσμένες στο τοξικολογικό προφίλ του επαγγέλματος. Ο έλεγχος αυτός πρέπει να παρέχεται υποχρεωτικά και ισόβια τόσο στους εν ενεργεία όσο και στους αποστράτους πυροσβέστες.

7. Συμπεράσματα

Βάσει των ανωτέρω αδιαμφισβήτητων επιστημονικών δεδομένων, η σύνδεση του πυροσβεστικού επαγγέλματος με την καρκινογένεση είναι πλέον διεθνώς κατοχυρωμένη. Η προστασία της υγείας των πυροσβεστών δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται αποσπασματικά, καθώς η συσσωρευτική έκθεση σε ακραία περιβάλλοντα και τοξικά φορτία απαιτεί ριζικές θεσμικές παρεμβάσεις.

8. Η Θεσμική Πρωτοβουλία της ΠΟΕΥΠΣ και η Ανάγκη Νομοθετικής Εναρμόνισης

Η ανάγκη για τη θεσμική θωράκιση του προσωπικού του Πυροσβεστικού Σώματος στην Ελλάδα δεν αποτελεί απλώς ένα θεωρητικό αίτημα, αλλά έχει ήδη λάβει συγκεκριμένη νομική μορφή. Το δευτεροβάθμιο συνδικαλιστικό μας όργανο, η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος (ΠΟΕΥΠΣ), συνέταξε και κατέθεσε πρόσφατα (Φεβρουάριος 2026) ένα ολοκληρωμένο και τεκμηριωμένο Σχέδιο Πρότασης Νομοθετικής Ρύθμισης με τίτλο «Αναγνώριση του καρκίνου ως επαγγελματική ασθένεια».

Το συγκεκριμένο σχέδιο νόμου, το οποίο συνυποβάλλεται με το παρόν υπόμνημα ως αυτοτελές συνημμένο έγγραφο, αποσκοπεί στη δημιουργία ενός στέρεου θεσμικού και νομικού πλαισίου προστασίας και εξασφάλισης τόσο του ίδιου του εργαζόμενου όσο και των μελών της οικογενείας του σε περίπτωση θανάτου.

Η Ένωση Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος Περιφέρειας Κρήτης στηρίζει ανεπιφύλακτα την εν λόγω νομοθετική πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας, η οποία κινείται στην ορθή κατεύθυνση. Επισημαίνουμε, ωστόσο, προς τους αρμόδιους φορείς και τους εκπροσώπους του Κοινοβουλίου ότι, κατά την

εξειδίκευση, επεξεργασία και τελική ψήφιση της ρύθμισης αυτής, κρίνεται επιστημονικά επιβεβλημένο να ληφθούν υπόψη και να ενσωματωθούν απαρέγκλιτα οι διευρυμένες δικλείδες ασφαλείας που αναλύονται στην παρούσα μελέτη (διευρυμένο εύρος καρκινικών μορφών, ρητή συμπερίληψη των αποστράτων και θέσπιση ισόβιων δωρεάν προληπτικών ελέγχων). Με τον τρόπο αυτό, θα αποκλειστεί κάθε ενδεχόμενο μελλοντικής δημοσιονομικής έκπτωσης των δικαιωμάτων του προσωπικού και η νομοθεσία θα ανταποκρίνεται πλήρως στα σύγχρονα διεθνή ιατρικά δεδομένα.

9. Τελικό Πλαίσιο Διεκδικήσεων

Βάσει των αδιαμφισβήτητων επιστημονικών και επιδημιολογικών δεδομένων που παρατέθηκαν, η άμεση σύνδεση του πυροσβεστικού επαγγέλματος με την καρκινογένεση είναι πλέον διεθνώς και αμετάκλητα κατοχυρωμένη. Η Ελληνική Πολιτεία οφείλει να προστατεύσει έμπρακτα εκείνους που θέτουν καθημερινά τη ζωή τους σε κίνδυνο, υιοθετώντας ένα σύγχρονο και δίκαιο νομοθετικό πλαίσιο.

Κατόπιν τούτων, η Ένωση Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος Περιφέρειας Κρήτης ζητά:

- Την άμεση νομοθετική υιοθέτηση του σχεδίου ρύθμισης της ΠΟΕΥΠΣ για την επίσημη ένταξη του καρκίνου των πυροσβεστών στον κατάλογο των Επαγγελματικών Ασθενειών στην Ελλάδα.
- Τη ρητή συμπερίληψη του συνόλου των μορφών καρκίνου (τόσο των στατιστικά συχνότερων όσο και των σπανιότερων) στις υπό ψήφιση διατάξεις, με βάση τα κριτήρια του IARC (Group 1), αποκλείοντας κάθε δημοσιονομικό περιορισμό.
- Τη νομοθετική πρόβλεψη για πλήρη και αναδρομική κάλυψη των συναδέλφων σε αποστρατεία, αναγνωρίζοντας επιστημονικά τη μακρά περίοδο επώασης (latency period) των νεοπλασιών λόγω της συσσωρευτικής έκθεσης του παρελθόντος.
- Τη θεσμοθέτηση και πλήρη κρατική χρηματοδότηση του ετήσιου, δωρεάν εξειδικευμένου ιατρικού ελέγχου (screening check-up) για όλο το προσωπικό –εν ενεργεία και αποστράτους– ως τη βασική υγειονομική δικλείδα ασφαλείας για την έγκαιρη διάγνωση.
- Την άμεση ενσωμάτωση και εφαρμογή των διεθνών τεχνικών πρωτοκόλλων της NFPA (Gross Decontamination, Zoning, Shower within the hour) στις καθημερινές διαταγές και τις κτιριακές υποδομές των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών της χώρας, με σκοπό τη δραστική μείωση της δερματικής απορρόφησης τοξικών ουσιών.

ΓΙΑ ΤΟ Δ.Σ.

